

Hallituksen esitys laiksi postilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 58/2022 vp)

Liikenne- ja viestintävaliokunnan
vastinekuuleminen 16.6.2022

Fanni Thessler ja Sara Vänttinen

Liikenne- ja viestintäministeriön vastine

- Lausunnoissa lakiehdotusta ja sen tavoitteita pidettiin pääosin kannatettavina.
 - Kolmipäiväiseen yleispalveluvelvoitteeseen siirtymistä yhdessä sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen käyttöönoton kanssa pidettiin useissa lausunnoissa hyvänä ja suorastaan välttämättömänä uudistuksena.
 - Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että esityksessä on asianmukaisesti pyritty täsmentämään tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta huolehtiminen määritelmää ja lakiehdotuksessa toteutuu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti se, että rikosoikeudellisen virkavastuu kattaa koko julkisen hallintotehtävän.
- Asiantuntijalausuntojen perusteella ministeriö katsoo, että lakiehdotukseen on kuitenkin perusteltua tehdä eräitä muutoksia.
- Korjaukset olisivat luonteeltaan pääosin teknisiä, stilistisiä ja lakiehdotusta selkeyttäviä.
- Korjausehdotuksia sisältyy seuraaviin asiakokonaisuuksiin: tiedoksiantomenettely, postinumerojärjestelmä, osoite- ja sijaintitietojen luovuttaminen, poikkeusjakelu ja sanomalehtijakelua koskeva valtionavustus.

Postilain muuttaminen

- Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita
- **Postinumerojärjestelmä**
 - → toivottiin järjestelmän ylläpidon siirtämistä toimivaltaiselle viranomaiselle
- **Lokerikkojakelu**
 - → lakiehdotukselta toivottiin lokerikkojakelun edistämistä
- **Hankintamenettelyn poistaminen**
 - → poistamisen sijaan toivottiin hankintamenettelyn mallin kehittämistä

Postin kulkunopeus ja jakelun oikeusturvavaikutukset

- Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.
- Hyvän hallinnon ja oikeusturvan kannalta on merkityksellistä, että Suomessa on huomattava joukko ihmisiä, joille paperinen viranomaisasiointi on joko lainsäädännöllisistä tai tosiasiallisista syistä ainoa vaihtoehto → Paperisen asioinnin mahdollisuus tulee säilyttää.
- Viranomaiset tekevät lähetystensä jakelusta erillisen sopimuksen jakelijan kanssa ja viranomaiskirjeet jaellaan täysin näiden sopimusten mukaisesti riippumatta yleispalvelukirjeiden säädetyistä kulkunopeudesta.
 - Viranomaisilla on mahdollisuus hankkia markkinaehtoisesti sellaista jakelupalvelua, joka täyttää viranomaisen kulkunopeuden osalta asettamat vaatimukset.
 - Kansalaisen viranomaiselle valmiiksi maksetussa vastauskuoressa lähettämän kirjeen kulkunopeus perustuu täysin viranomaisen ja jakelijan väliseen kaupalliseen sopimukseen.
- Posti Oy:ltä saatujen tietojen mukaan Posti Oy:n palvelupisteistä ja useiden pakettiautomaattien yhteydessä olevista kirjelaatikoista kirjeet keräiltäisiin jatkossakin viitenä arkipäivänä.
 - Posti Oy:n palvelupisteitä sijaitsee jokaisessa kunnassa, joten mahdollisuus käteismaksullisten kirjeiden lähettämiseen jokaisena arkipäivänä säilyy edelleen laajasti.
- Ministeriö katsoo, ettei lainsäädäntöön ehdotettavilla muutoksilla olennaisesti hidasteta viranomaisten lähettämien oikeusturvan kannalta merkityksellisten postilähetysten kulkua.

Kiinteät jakelupäivät ja ilmoitusvelvollisuus

- **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**
- Ilmoitusvelvollisuus ja kiinteät jakelupäivät vaikeuttaisivat yleispalvelun tarjoajan mahdollisuutta tarjota kokoaikaista työtä ja pakottaisivat laajaan jakelutyön osa-aikaistamiseen.
- Ilmoitusvelvollisuus olisi kohdistunut ainoastaan varhaisjakeluverkkojen alueella jaettaviin yleispalvelulähetysiin, ei sanomalehtiin.
 - Yleispalvelu tai sen alaiset kiinteät jakelupäivät eivät ole mahdollisuus ohjata sanomalehtien jakelua.
- Viranomainen ei sääntele muidenkaan kirjeitä jakelevien jakeluyhtiöiden jakelupäiviä ja ilmoitusvelvollisuus vaikuttaisi negatiivisesti yleispalvelun tarjoajan mahdollisuuteen reagoida muuttuvaan jakelutilanteeseen ja huomioida asiakastarpeet joustavasti.
- Valtionavustuksen piiriin kuuluvilla alueilla jakelupäivät olisivat kiinteät, jotta valtionavustus voidaan kohdistaa oikeille päville.
 - Kiinteät jakelupäivät olisivat samat koko valintamenettelyn piiriin kuuluvalla alueella koko avustuskauden ajan. Päivät eivät voisi vaihdella alueiden sisällä.
- Kiinteillä jakelupäivillä tarkoitetaan lakiehdotuksessa sitä, että jakelupäivät pysyvät samoina viikonpäivinä tietyllä alueella tietyn aikaa.
- Laatustandardia ei voi käyttää siihen, että viikoittaisten jakelupäivien määrää vähennettäisiin alle kolmeen.
 - Lakiehdotuksessa on yksiselitteisesti todettu, että yleispalveluun kuuluvat kirjelähetykset on keräiltävä ja jaettava kolmena arkipäivänä viikossa, arkipyhiä lukuun ottamatta.

Tiedoksiantomenettelyä koskevan sääntelyn tarkentaminen

- Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: täsmennetään ehdotettua 21 §:ää oikeusministeriön ja Posti Oy:n lausuntojen perusteella.
- Tiedoksiantoja koskeva kulkunopeusvaatimus poistettaisiin.
 - Vaatimus on ristiriidassa perustelujen kanssa.
- Säännökseen lisättäisiin kirjaus siitä, että tiedoksiannot tulee toimittaa ilman aiheetonta viivytystä.
 - Ministeriö toteaa olevan ongelmallista, että muualla lainsäädännössä ei ole säädetty tiedoksiantojen toimittamisen, vaan tiedoksiantoihin reagoimisen määräajoista.
 - Ministeriö korostaa, että vaikka tiedoksiantojen toimittamista eivät koske erityiset määräajat, on oikeusturvan toteutumisen kannalta ongelmallista, jos tiedoksiantoja ei voida toimittaa seitsemän päivän määräajan sisällä.

Osoite- ja sijaintitiedot sekä niiden luovuttamista koskevat turvallisuusnäkökulmat

- Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: täsmennetään lakiehdotuksen 38 ja 39 §:ää puolustusministeriön, oikeusministeriön ja tietosuojavaltuutetun toimiston lausuntojen perusteella.
- Liikenne- ja viestintävirasto tekisi arvioinnin siitä, voiko kansallinen turvallisuus tai maanpuolustus vaarantua, yhdessä turvallisuusviranomaisten kanssa.
- 38 §:n 5 momentin ja 39 §:n 3 momentin sanamuotoja tarkennettaisiin niin, että tietojen luovutusvelvollisuutta koskevissa momenteissa viitattaisiin ”tässä pykälässä tarkoitettuihin tietoihin”.
 - Ministeriön näkemyksen mukaan ehdotettu muotoilu selventäisi sitä, mihin tietoihin luovutusvelvollisuutta koskevissa momenteissa viitataan.
- Lakiehdotuksen 38 §:n 5 momentista ja 39 §:n 3 momentista poistettaisiin viittaus tietosuojaan päällekkäisen sääntelyn välttämiseksi.
 - Rekisterinpitäjällä on suoraan tietosuoja-asetuksesta seuraava oikeus ja velvollisuus olla luovuttamatta tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja tilanteessa, jossa tietojen luovuttaminen johtaisi henkilötietojen suojan vaarantumiseen. Asiaan ei liity kansallista liikkumavaraa, eikä siitä voitaisi säätää kansallisesti toisin.

Sanomalehtijakelua koskeva valtionavustus

- Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.
- **Sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen vaihtoehtoiset mallit**
 - → vaihtoehtoisia malleja olisi toivottu kartoitettavan
- **Sanomalehtikustantajilta perittävien hintojen kohtuullisuuden arviointi**
 - → hintojen kohtuullisuuden arvioinnin yksityiskohtaisempi kuvaus
- **Sanomalehtijakelun aikarajat**
 - → tuetun jakelun ajankohdan takaraja tulisi kirjata postilakiin (tukialueesta riippuen viimeistään klo 12:00 – 16:00)
 - → ei tulisi kirjata mitään takarajaa
- **Sanomalehden määritelmä**
 - → toivottiin laajennuksia määritelmään

Yleispalvelun tarjoajalle asetettava erillinen velvoite julkisen palveluvelvoitteen mukaisen sanomalehtijakelun toteuttamiseen

- Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: täsmennetään ehdotetun 35 g §:n 1 ja 4 momentteja oikeusministeriön lausunnon johdosta.
- Koskee tilanteita, joiden on arvioitu olevan luonteeltaan määräaikaista ja poikkeuksellisia.
- Soveltaminen on tarkoitettu viimesijaiseksi keinoksi varmistaa kansalaisten yhdenvertainen tiedonsaantioikeus myös sellaisissa erityistilanteissa, joihin sanomalehtijakelun valtionavustusta koskeva sääntely ei muuten sellaisenaan sovellu.
- Kilpailunäkökulmasta kyse on tilanteista, joissa markkinaehtoista toimintaa ts. kilpailua ei ole.
- EU:n valtiontukisääntely ei aseta estettä pykälässä ehdotetulle kompensatioperiaatteelle (→ yleispalvelun tarjoaja saa periä kohtuullisen hintatason mukaisesti maksua kustantajilta + korvataan tästä uupuvaksi jäävää osuutta kustannuksista, jos määrärahaa on jäljellä, muuten jää osin yleispalveluntarjoajan tappioksi)
- Valtiosääntöoikeudellinen arviointi asiasta annettu perustuslakivaliokunnalle → ministeriön kanta: rajoitus perustuu täsmälliseen lain säännökseen ja on perusteltu suhteessa sillä tavoiteltavaan yhteiskunnallisesti painavaan intressiin ja oikeushyvään (PL 12 §) sekä välttämätön ja omistajan kannalta kohtuullinen.

Valtionavustuksen myöntämismenettely

- Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: korjataan ja täsmennetään markkina-analyysiä koskevan 35 c §:n 3 momentin ja ehdotetun sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen myöntämistä koskevan 35 d §:n 1 momentin sääntelyä oikeusministeriön lausunnon perusteella.
- Sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen tarkoitusta koskevassa 35 a §:n 2 momentissa todetaan, että avustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä luvussa toisin säädetä.
- Momentti ilmaisee pääsäännön ja lähtökohdan soveltamiselle avustuksen toimeenpanossa, jonka mukaisesti avustukseen sovelletaan valtionavustuslakia; pätee myös avustusta koskevaan valintamenettelyyn.
- Ehdotetussa 35 c §:n 3 momentissa on tarkoitus säätää ensisijaisesti siitä, mikä taho on toimivaltainen määrittelemään markkina-analyysin pohjalta avustuskelpoiset alueet.
- Ehdotetussa 35 d §:n 1 momentissa on tarkoitus säätää sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen myöntämistä koskevasta pääsäännöstä, jonka mukaisesti avustusta voidaan myöntää valtionavustuslain mukaisesti avustuskelpoisilla alueilla niille jakeluyrityksille, jotka täyttävät sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen 6 a luvussa säädetyt edellytykset sekä valtionavustusviranomaisena toimivan Liikenne- ja viestintäviraston tarkemmin avustusaluekohtaisesti määrittelemät tarkemmat ehdot siten kuin valtionavustuslaissa säädetään.

Lain voimassaoloaika määräaikaisten säännösten osalta

- Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö pitää oikeusministeriön huomiota määräaikaisena ehdotettujen säännösten voimassaolon ajalta perusteltuna ja katsoo, että voimassaoloaikaa olisi perusteltua tältä osin pidentää kahdella vuodella valtionavustusta koskevan valvonnan ja takaisinperinnän turvaamisen varmistamiseksi valtionavustuslain mukaisesti.
- Sanomalehtijakelua koskevaa valtionavustusta koskevat säännökset olisivat voimassa vuoden 2027 sijaan vuoden 2029 loppuun asti.
- Näin varmistetaan, että valtionapuviranomaisena toimiva Liikenne- ja viestintävirasto on toimivaltakelpoinen myös avustuksen valvontaan ja takaisinperintään liittyvien kysymysten osalta.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi